

Academiejaar 2009-2010

Programmagids

Bachelor in de handelswetenschappen

Bachelor 1

Opleidingsonderdeel	Groep	Stp.	Semester	Deeltijds
Algemene economie		7	1 + 2	/
Bedrijfseconomie I		7	1 + 2	/
Algemeen boekhouden		7	1 + 2	/
Bank- en beurswezen		3	2	/
Wiskunde met bedrijfseconomische toepassingen		7	1 + 2	/
Inleiding tot de statistiek		4	2	/
Informatiemanagement I		3	1	/
Inleiding tot het recht		4	1	/
Inleiding tot de psychologie		3	2	/
Onderzoeksmethoden voor economie I		7	1 + 2	/
Frans I		4	1 + 2	/
Engels I		4	1 + 2	/

Studiecontract

De Lessius Hogeschool biedt een polyvalente opleiding aan tot bachelor in de handelswetenschappen binnen het domein van de bedrijfseconomische wetenschappen. Zij bereidt de studenten voor op een ruime inzetbaarheid binnen dit brede domein.

In het licht van de academische aard van de opleiding ontwikkelen studenten niet alleen domeinspecifieke competenties maar ook algemene en wetenschappelijke vaardigheden. Zo leren zij bijv. om als individu of onderdeel van een team adequaat te functioneren binnen een multidisciplinaire en internationale omgeving

De opleiding maakt studenten stap voor stap vertrouwd met de grondslagen en wetmatigheden van de micro- en macro-economie alsook een aantal functionele en ondersteunende disciplines. Tegelijkertijd zorgt zij ervoor dat op basis van al die verworven kennis de toekomstige bachelors gefundeerde beslissingen leren nemen. Daarnaast heeft de opleiding ook aandacht voor de complexe (internationale) omgeving waarbinnen organisaties vandaag de dag bewegen en het belang van communicatieve vaardigheden.

Tijdens de bacheloropleiding verwerft een student niet alleen een grondige en actuele kennis van elke discipline maar ook een dieper inzicht in de onderlinge samenhang van de disciplines (wat). Hij of zij leert eveneens om binnen het aangereikte perspectief kritisch na te denken over de waarde en het belang van deze wetenschappelijke kennis en inzichten (waarom). Tot slot stelt de opleiding studenten in staat om van dit alles een concrete vertaalslag te maken naar werkveld en maatschappij (hoe).

Wie aan de Lessius Hogeschool afstudeert als bachelor in de handelswetenschappen heeft een goede basis om met succes de opleiding tot master in de handelswetenschappen te volgen. Bachelors bezitten met name de volgende algemene, wetenschappelijke en domeinspecifieke competenties

Algemene economie

Code: HW1oEco
Groep: /
Studiepunten: 7
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Dejonghe Trudo
Coördinator: Dejonghe Trudo

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Algemene economie

Inhoud

Vooreerst worden de studenten vertrouwd gemaakt met het begrippenapparaat van algemene economische analyse: meer bepaald komen de kernbegrippen van de macro-economische analyse en marktanalyse aan bod. Vervolgens wordt de werking van het marktmechanisme verder uitgediept. Hierbij wordt uitgebreid stilgestaan bij de effecten van overheidsinterventie in het marktgebeuren. Daarna wordt de aandacht vooral toegespitst op het begrijpen en analyseren van macro-economische samenhang. Hierbij wordt vertrokken van een analyse van de nationale boekhouding. Een bespreking van enkele inflatiemodellen, de werking van de wisselmarkten en de beginselen van de internationale handel sluit de leerstof af. Ten slotte krijgen de studenten een summier chronologische evolutie van de diverse economische stromingen die van belang zijn voor het begrijpen van de hedendaagse trends in het economisch denken. Hierbij wordt vooral ingegaan op de dominerende scholen vanaf de 19de eeuw tot heden.

Doelstellingen

Beschrijving

De cursus wil de eigenheden van de economische besluitvorming aangeven, evenals de bijdrage van het economisch denken in maatschappelijke analyse en beleidsadvies. Algemene economie I heeft bovendien als doelstelling de student vertrouwd te maken met de algemene economische begrippen waar in de latere jaren in diverse opleidingsonderdelen wordt op verder gebouwd. De student krijgt via een historisch overzicht een inzicht in de diverse manieren van denken over het economisch bestel vandaag en in het verleden.

Vereiste voorkennis

Competenties

Er is geen voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Berlage L. & Decoster A. (red.) (2005). Inleiding tot de economie. Leuven: Universitaire Pers Leuven, 751 p.
- Dejonghe T. & Van Opstal W. (2009) Economie ontrafeld: van vraag naar oplossing - wegwijs met bouwstenen uit de economie, Academia Press, Gent
- Recente door de docent geselecteerde krantenartikels die aangeboden worden via de digitale leeromgeving.
- Dejonghe T. (2009) Kort overzicht van de historische ontwikkeling van het economisch denken, Leuven, Acco, 97p.
- power points horende bij de colleges. Deze worden door de docent vrijgegeven via toledo

Aanbevolen leermiddelen

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

De studenten kennen de leerstof horende bij de 1ste semester. Het examen wordt gekwoteerd op 20 waarvan 15 theorie en 5 oefeningen. Deze score telt mee voor 50% van de eindscore. Het behalen van 10 of meer op dit onderdeel geeft geen vrijstelling bij een eventueel herexamen in de derde periode.

2e examenperiode (juni)

De studenten kennen de leerstof horende bij de 2de semester. Het examen wordt gekwoteerd op 20 waarvan 15 theorie en 5 oefeningen. Deze score telt mee voor 50% van de eindscore en wordt samengeteld met de score van de eerste semester. Het behalen van 10 of meer op dit onderdeel geeft geen vrijstelling bij een eventueel herexamen in de derde periode.

3e examenperiode (augustus/september)

In de derde periode moeten de studenten alle leerstof van zowel de eerste als tweede periode kennen. De opdeling is terug 15 voor theorie en 5 voor oefeningen. Er worden geen deelvrijstellingen gegeven voor scores uit de eerste of tweede periode.

Begeleiding

Dr Trudo Dejonghe   trudo.dejonghe@lessius.eu

Bedrijfseconomie I

Code: HW1oBE

Groep: /

Studiepunten: 7

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1 + 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Dieltiens Eugeen, Ocampo y Vilas Carlos, Van Rompuy Guido

Coördinator: Van Rompuy Guido

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Bedrijfseconomie I

Inhoud

Inhoudelijk wordt de cursus opgesplitst in drie modules. In een *eerste module* komen de *Algemene aspecten van de bedrijfsvoering* en het *strategisch en commercieel beleid* aan bod. Naast de bedrijfsinterne situering van de bedrijfsfuncties worden eveneens de belangrijkste elementen van de industriële organisatie besproken. Na een systematische bespreking van de bedrijfsdoelstellingen en beschikbare middelen wordt stilgestaan bij de rol en mogelijkheden van de interne bedrijfsorganisatie. Tot slot wordt uitgebreid stilgestaan bij het meten en evalueren van bedrijfsresultaten en het verband van deze laatste met de gevoerde strategie.

Na een duidelijke situering van het concept strategie vanuit verschillende managementbenaderingen, analyseren we hoe de optimale strategie van het bedrijf wordt opgebouwd. Ten dien einde is het noodzakelijk om vooraf een nauwkeurige analyse te maken van de concurrentiële omgeving en te zoeken naar de duurzame competenties en concurrentievoordelen van de onderneming. Ten slotte staan we stil bij de succesvolle implementatie van de strategie en werpen we een blik op het internationaal strategisch veld.

Een *tweede module* is opgebouwd rond het *Financiële beleid en –controle*. Een eerste deel in deze module omschrijft de bouwstenen van het financieel beleid, de jaarrekening en de kas- en geldstromen. Verder wordt de draagwijdte van het financieel beleid besproken aan de hand van de 5 A's, Aantrekken, Aanwenden, Administratie, Analyse en Anticipatie. Een laatste deel van deze module gaat in op het controle- aspect binnen het financieel beleid. Naast de interne controle en het auditproces, wordt hier ook ingegaan op de compliancefunctie en management control.

Module 1 en Module 2 worden gedoceerd tijdens het eerste semester.

De *derde en laatste module* gaat dieper in op het *operationeel beleid*. De bewerking (operation) in de traditionele productiesfeer wordt verruimd naar het begrip transformatieproces. Voorbeelden van transformatieprocessen in de ruime zin, zijn terug te vinden in bedrijven uit de dienstensector, de ziekenhuizen, de telecommunicatie, de computernetwerken, enz. Naast de strategische rol van het operationeel beleid gaan we achtereenvolgens dieper in op het ontwerpen, de planning en controle en sluiten we af met de integrale kwaliteitszorg.

Module 3 wordt gedoceerd tijdens het tweede semester.

Doelstellingen

Beschrijving

Studenten vertrouwd maken met alle dimensies van bedrijfsbeleid, zodat ze later in staat kunnen zijn op een evenwichtige manier mee te denken en te mee te werken aan de opbouw van effectief strategische beleid.

Vereiste voorkennis

Competenties

geen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Syllabus samengesteld door de docenten
- Aanvullende literatuur

Aanbevolen leermiddelen

Voor de Module Algemene Aspecten van Bedrijfsvoering en Commerciële Strategie:

- De cursustekst is integraal (inclusief bijlagen) beschikbaar via Toledo.

Voor de Module Operationeel Beleid:

- CHASE, AQUILANO & JACOBS, (2004), Operations Management for Competitive Advantage, McGraw-Hill, 10th ed.
- Dit boek is aanwezig in het studeercentrum/bibliotheek.

Voor de Module Financieel Beleid & Controle:

- Cursustekst is beschikbaar via de cursusdienst.
- Slides en oefenmateriaal zijn beschikbaar via Toledo.

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges rond de samenhang van bedrijfseconomische concepten en begrippen, aangevuld met uitgewerkte case-studies.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen Module 1 (50%) en Module 2 (25%)

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen Module 3 (25%)

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen Modules 1,2 en 3 (100%)

Begeleiding

Met vragen omtrent de leerstof kan de student steeds bij de docent(en) terecht.

Algemeen boekhouden

Code: HW1oBkh
Groep: /
Studiepunten: 7
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Van Den Brande Herman
Coördinator: Van Den Brande Herman

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Algemeen boekhouden

Inhoud

Het geheel wordt ingepast binnen de diverse opleidingsonderdelen van het vakgebied 'accountancy' die gedoceerd worden in de vierjarige opleiding aan de Lessius Hogeschool, departement Handelwetenschappen.

In een eerste deel van de cursus worden de basisprincipes van de te verwerken gegevens vastgelegd.

- Aan de hand van kleine voorbeelden worden de begrippen activa en passiva, debiteren en crediteren, grootboekrekeningen en dagboekposten opgebouwd. De redenering wordt doorgetrokken tot aan de jaarrekening.
- De werking van de BTW-reglementering wordt uiteengezet voor zover nuttig voor de boekhoudkundige registratie.
- De registratie van de belangrijkste commerciële en financiële verrichtingen wordt toegelicht.
- Er wordt aandacht besteed aan de diverse boekhoudsystemen: centralisatiemethode met gebonden hulpdagboeken, geautomatiseerde boekhouding.
- Tot slot worden de grote lijnen van de Belgische boekhoudwetgeving besproken. Voornamelijk wordt aandacht besteed aan de vormvereisten die de wetgever aan boekhouding en boekhoudkundige registratie stelt.

In het tweede en meest omvangrijke deel van de cursus wordt een studie gemaakt van het wettelijk minimum algemeen rekeningstelsel. Daarbij worden de verschillende rekeningen besproken naar hun inhoud, de waarderingsproblematiek en de boekingen. Het geheel wordt afgerond met een bondige bespreking van de eindejaarswerkzaamheden en van het wettelijk schema van de jaarrekening waarin de gevoerde boekhouding moet uitmonden.

Doelstellingen

Beschrijving

De student raakt vertrouwd met de logica en de redenering van de boekhoudkundige registratie. Hierbij wordt gestreefd naar inzicht in zowel de input als de output van de boekhouding. De hiertoe noodzakelijke basiskennis wordt besproken en deze wordt tijdens de volgende studie jaren aangevuld, verfijnd en uitgebreid.

Aan de hand van deze cursus wordt interesse voor een ruimere bedrijfseconomische omgeving gestimuleerd.

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen bijzondere voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Syllabus, werkteksten en algemeen rekeningstelsel.

Aanbevolen leermiddelen

Vaktijdschriften aanwezig in de bibliotheek:

o.a. Publicaties van de Commissie voor boekhoudkundige normen, Pacioli, Creatief boekhouden, en de publicaties van de verschillende beroepsverenigingen ...

Relevante databases: o.a. Belfirst, Fiscalnet

Relevante websites: o.a.

www.accountancy.be

www.unizo.be

www.babantwerp.be (Beroepsvereniging voor accountants, ... in Antwerpen)

www.acclbc.be (Accountantsvereniging)

www.kmcockpit.be (site met handige informatie)

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges aangevuld met enkele oefeningensessies en monitoraten.

Een actieve deelname en inbreng van de studenten aan de colleges en oefeningensessies wordt verondersteld.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

1e examenperiode (januari)

Dit is een schriftelijk examen over het 1ste deel van de cursus, met zowel vragen over de theorie als met oefeningen.

2e examenperiode (juni)

Het examen bestaat uit een mondelinge proef (op 2/3 van de punten) en uit een schriftelijke proef met uitsluitend oefeningen (op 1/3 van de punten).

De vragen richten zich hoofdzakelijk naar de inhoud van het tweede deel van de cursus.

Voor de eindscore (= 100%) wordt een weging gemaakt van de resultaten van de 1ste examenperiode (25%) en die van de 2de examenperiode (75%).

3e examenperiode (augustus/september)

Het examen bestaat uit een mondelinge proef (op 2/3 van de punten) en uit een schriftelijke proef met uitsluitend oefeningen (op 1/3 van de punten).

De vragen richten zich naar de inhoud van de volledige cursus, dus de beide delen.

Begeleiding

Naast de colleges en oefeningensessies worden ook monitoraten aangeboden. Deelname hieraan is vrijblijvend, en berust

op een persoonlijk initiatief van de student. Er wordt geen nieuwe leerstof behandeld. Maar in kleine groepjes kunnen de studenten vragen stellen over de cursus, en met oefeningen wordt de leerstof verder ingeoeffend.

Bank- en beurswezen

Code: HW1oBnkBWez
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Schoubben Frederiek, Verheyen Paul
Coördinator: Schoubben Frederiek

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Bank- en beurswezen

Inhoud

In deze cursus wordt de aandacht gericht op enerzijds de technische aspecten van de waardering van financiële instrumenten en anderzijds op de institutionele aspecten van deze instrumenten en de manier waarop ze worden verhandeld.

In het luik "ICT en Financiële Algebra" komen voornamelijk de methoden en technieken aan bod die de basis vormen voor investeringsanalyse. We bekijken hoe we de waarde van financiële instrumenten zoals aandelen en obligaties kunnen bepalen en bespreken de waardebeoordeling van projecten. In het bijzonder wordt intrest- en annuïteitsrekening besproken, naast netto contante waarde en interne rentabiliteit. Naast een inzicht in de wiskundige achtergrond moet de student deze begrippen kunnen gebruiken en toepassen. We gaan uitvoerig in op het ondersteunende gebruik van een elektronisch rekenblad zoals Excel voor deze financiële algebra.

Het tweede luik: "Financiële Markten en Financiële Producten" begint met een inleiding over de rol van de financiële markten en de samenhang daarvan via het bank en beurswezen. Vervolgens zal dieper worden ingegaan op enkele belangrijke beleggingsinstrumenten zoals obligaties, aandelen en beleggingsfondsen. Hierbij bespreken we steeds de belangrijkste kenmerken van deze producten die in het kader van de financiële berichtgeving worden gebruikt en de manier waarop de producten worden verhandeld. Tot slot bespreken we de rol van financiële analyse en berichtgeving aangaande de financiële markten in het algemeen en aandelenbeurzen in het bijzonder.

Doelstellingen

Beschrijving

Op basis van het luik "ICT en Financiële Algebra" moet de student in staat zijn om de waarde van financiële instrumenten zoals aandelen en obligaties te bepalen en de waardebeoordeling van projecten te bespreken. In het bijzonder zal de student vertrouwd zijn met de technieken van intrest- en annuïteitsrekening alsook netto contante waarde en interne rentabiliteit. Naast een inzicht in de wiskundige achtergrond moet de student deze begrippen kunnen gebruiken en toepassen. We gaan uitvoerig in op het ondersteunende gebruik van een elektronisch rekenblad zoals Excel voor deze financiële algebra.

Op basis van het luik "Financiële Markten en Financiële Producten" zal de student een basiskennis hebben van de kenmerken en de werking van de meest gangbare beleggingsproducten alsook in staat zijn de belangrijkste begrippen uit de financiële pers te begrijpen en te kaderen. Daarnaast zal de student een notie verworven hebben van de rol en de werking van de financiële markten in het algemeen en aandelenbeurzen in het bijzonder.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Voor "ICT en Financiële Algebra" is er een cursustekst beschikbaar, naast aansluitende oefeningen en hun oplossingen voor het verwerkingsgedeelte met MS Excel. Voor de begeleide zelfstudie wordt op elektronische wijze materiaal ter beschikking gesteld.

Voor "Financiële Markten en Financiële Producten" zal een handboek worden gebruikt:

"Bank en Beurs binnenstebuiten" Uitgeverij De Boeck editie 2009

Werkvormen

Omschrijving

Voor het luik "ICT en Financiële Algebra" worden de begrippen en hun toepassingen besproken in de hoorcolleges. Aansluitende oefeningen worden door de studenten uitgewerkt. Oplossingen worden in de colleges besproken. Voor het spreadsheetgedeelte worden oefeningen ter beschikking gesteld als begeleide zelfstudie.

Voor het luik "Financiële Markten en Financiële Producten" zullen de concepten en begrippen in de hoorcolleges worden uiteengezet aangevuld met een groot aantal praktijkvoorbeelden. Eventuele bijkomende illustraties en oefeningen zullen ter beschikking worden gesteld via het elektronisch leerplatform.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- Andere: praktijkexamen op PC rond begrippen van Financiële algebra, afgenomen tijdens het semester

2e examenperiode (juni)

Voor het luik "ICT en Financiële Algebra":

- praktijkexamen op PC rond begrippen van Financiële algebra, afgenomen tijdens het semester (50% van de totaalscore voor het OO)

Voor het luik "Financiële Markten en Financiële Producten":

- schriftelijk gesloten boek examen (50% van de totaalscore voor het OO)

3e examenperiode (augustus/september)

Voor het luik "ICT en Financiële Algebra":

- praktijkexamen op PC rond begrippen van Financiële algebra, afgenomen tijdens 3EP (50% van de totaalscore voor het OO)

Voor het luik "Financiële Markten en Financiële Producten":

- schriftelijk gesloten boek examen (50% van de totaalscore voor het OO)

Begeleiding

De student kan naast de colleges en de leermiddelen op het leerplatform steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichtingen.

Wiskunde met bedrijfseconomische toepassingen

Code: HW1oWi
Groep: /
Studiepunten: 7
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Janssens Dirk, Verheyen Paul
Coördinator: Verheyen Paul

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Wiskunde met bedrijfseconomische toepassingen

Inhoud

Na een heropfrissing van het oplossen van (on)gelijkheden in verband met één variabele, worden reële functies in één variabele bestudeerd. Deze studie omvat achtereenvolgens de begrippen continuïteit, limieten, asymptoten, afgeleiden en extrema. Extra aandacht wordt besteed aan grafische voorstellingen en economische toepassingen, waaronder het gebruik van vraag- en aanbodfunctie, het maximaliseren van belastingsopbrengsten, de bespreking van kost-, omzet- en winstfuncties en tenslotte toepassingen rond prijselasticiteit van vraag en aanbod.

Als voorbereiding op de studie van reële functies met meerdere variabelen komen stelsels vergelijkingen met meerdere variabelen aan bod, met bijzondere aandacht voor stelsels eerstegraadsvergelijkingen. De studie van matrices, determinanten en hun toepassingen sluit hierbij onmiddellijk aan. Tevens worden groundbegrippen uit de vlakke analytische meetkunde herhaald, met als toepassing lineaire programmatie (met grafische oplossing en gevoeligheidsanalyse), en worden kegelsneden als meetkundige plaatsen en tweedegraadskrommen bestudeerd.

Tenslotte worden functies in twee of meerdere variabelen behandeld. Naast ongebonden extrema komen ook gebonden extrema via het gebruik van Lagrangemultiplicatoren aan bod. Buiten economische toepassingen zoals de bespreking van prijsdiscriminatie, het afleiden van vraagfuncties uit een gegeven nutsfunctie, het bepalen van de marginale substitutievoet en het bepalen van kosten op korte en lange termijn via een gegeven productiefunctie, vermelden we eveneens een bespreking van lineaire regressie met de kleinste kwadratenmethode.

Doelstellingen

Beschrijving

Elke bachelor in de handelwetenschappen moet een inzicht hebben in wiskundige begrippen en hun toepassingen binnen de economische en financiële wetenschappen. In dit opzicht is wiskunde een hulpwetenschap in dienst van andere opleidingsonderdelen. Tegelijkertijd bevat wiskunde een vormende component waarbij ernaar gestreefd wordt dat de student abstract en kritisch kan redeneren. De student moet vooral blijf geven van op gestructureerde wijze probleemoplossend te kunnen werken.

Vereiste voorkennis

Competenties

De student dient te beschikken over algebraïsche vaardigheden (o.a. rekenen met exponenten, rekenen met lettervormen, oplossen van kwadratische vergelijkingen, gebruik van de regel van Horner bij ontbinding in factoren van veeltermen, grafische voorstelling in het vlak van eerste- en tweedegraads-functies, elementaire vlakke analytische meetkunde en elementaire goniometrie) en over een logisch en abstract redeneervermogen. Voor het academiejaar start wordt een inleidende cursus ingericht in verband met de hierboven vermelde vaardigheden.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Handboek: Verheyen, P. & Janssens D. (2009). *Wiskunde met bedrijfseconomische toepassingen*, Acco, Leuven/Voorburg, 2de editie.
- Extra oefeningen met oplossingen worden door de docent ter beschikking gesteld (zowel schriftelijk als elektronisch). Illustratiemateriaal ter ondersteuning van het leerproces is via Toledo ruimschoots beschikbaar.

- Slides wordt via Toledo aan de studenten beschikbaar gesteld.
- Een aantal door de docent verstrekte programma's (onder de naam Wiskunde_PV) bieden de studenten de kans om via begeleide zelfstudie de materie te verwerken.

Aanbevolen leermiddelen

Cursustekst i.v.m. de inleidende cursus, aangevuld met de getoonde slides tijdens deze sessies.

Werkvormen

Omschrijving

In plenaire sessies voor een groep van maximaal tweehonderd studenten worden de verschillende topics behandeld en geïllustreerd aan de hand van voorbeelden. Aandacht gaat uit naar de structuur en de onderlinge samenhang tussen de verschillende onderdelen en naar het praktisch gebruik van de gepresenteerde technieken. Van de student wordt een actieve medewerking verwacht, ook door het thuis voorbereiden en oplossen van opgegeven taken. Naast een handboek kan de student beschikken over een oefeningenpakket en softwareondersteuning voor begeleide zelfstudie aansluitend bij de gedoceerde materie en een afdruk van de slides die tijdens de colleges worden gehanteerd. We worden in het eerste jaar door de verschillen in vooropleiding geconfronteerd met een heterogene groep. Deze bestaat voor een deel uit studenten die meer dan 4u wiskunde in hun pakket secundair onderwijs hadden en anderen die 4u of minder hadden. We plannen de colleges a rato van 2u les per week, met hierin een grote component zelfstudie (=zelfwerkzaamheid). Wie echter nood heeft aan meer begeleiding tijdens dit eerste overgangsjaar tussen secundair en hoger onderwijs, kan deelnemen aan een extra sessie van 2u/week, die georganiseerd wordt buiten de normale college-uren. In deze extra sessie wordt meer de nadruk gelegd op begeleiding om zo tot een adequate eigen studiemethode te komen. Aan de hand van de inleidende cursus georganiseerd voor het begin van het academiejaar en de beschikbare elektronische test rond vereiste voorkennis en met als richtlijn: "zeker te volgen voor wie minder dan 4u/week wiskunde in secundair onderwijs had", wordt ingeschreven voor deze extra begeleidingssessies. In de loop van het eerste semester is er een vrijblijvende test, die tot heroriëntatie kan leiden.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

In 1 EP wordt een examen ingericht over de behandelde materie uit het eerste semester. De score telt mee voor 50% van het eindtotaal.

2e examenperiode (juni)

In 2 EP wordt een examen ingericht over de behandelde materie uit het tweede semester. De score telt mee voor 50% van het eindtotaal.

3e examenperiode (augustus/september)

In 3 EP wordt één schriftelijk examen ingericht over de behandelde materie uit het eerste en het tweede semester.

Examencontract

Examen zoals voor de gewone diplomacontracten.

Begeleiding

- Voor de start van het academiejaar kan men vrijblijvend deelnemen aan een inleidende cursus.
- Extra begeleidingssessies worden ingericht in de loop van het academiejaar (2u extra per week, aan te raden voor wie minder dan 4u wiskunde in het secundair onderwijs had)
- Op vrijwillige basis kan men tijdens het academiejaar deelnemen aan een vakmonitoraat wiskunde, dat naast de extra begeleidingssessies wordt georganiseerd. Op het vakmonitoraat worden eventuele leerstofmoeilijkheden besproken en extra oefeningen opgelost.
- De docent kan gecontacteerd worden om individuele vragen te beantwoorden.
- Er worden ook elektronische bestanden verspreid onder de studenten ter ondersteuning en uitdieping van de materie met focus op begeleide zelfstudie.

Inleiding tot de statistiek

Code: HW1oStat
Groep: /
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Janssens Dirk
Coördinator: Janssens Dirk

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Inleiding tot de statistiek

Inhoud

Eerst wordt een algemeen overzicht gegeven van het vakgebied 'Statistiek' met een introductie van belangrijke begrippen zoals variabele, populatie, steekproef, inferentie,...

Het opleidingsonderdeel 'Inleiding tot de statistiek' bestaat fundamenteel uit twee onderdelen.

Het eerste deel omvat de beschrijvende statistiek van één eigenschap (univariate analyse) en de beschrijving van de relatie tussen twee eigenschappen (bivariate analyse). De analyse is steeds gebaseerd op het meetniveau van de variabele(n).

Bij de studie van één eigenschap worden waarnemingsgetallen (zowel kwalitatieve als kwantitatieve) van experimenten gecondenseerd tot frequentietabellen; centrum- en spreidingsmaten worden gedefinieerd en toegepast bij de analyse van de observaties. Ook andere vormcoëfficiënten zoals scheefheid, kurtosis en concentratiematen (Gini-coëfficiënt) komen aan bod. In toepassingen zoals box-plots, variatiecoëfficiënt, standaardcores, stelling van Chebyshev (empirical rule) en de normaal-kwantielplot (QQ-plot, PP-plot) worden de meeste kengetallen verder geïllustreerd. Dit deel wordt afgerond met methoden om kwantitatieve gegevens te transformeren naar een normale verdeling.

Bij de studie van het verband tussen twee eigenschappen wordt eerst ingegaan op de onafhankelijkheid tussen kwalitatieve variabelen (o.a. met de berekening van de chi-kwadraatwaarde). Vervolgens wordt het verband bestudeerd tussen twee kwantitatieve eigenschappen. Hierbij worden de beginselen van regressie- en correlatieanalyse aangeleerd. Met behulp van de kleinste kwadratenmethode worden vergelijkingen van de regressierechten afgeleid. Begrippen zoals covariantie, determinatie- en correlatiecoëfficiënt worden eveneens besproken. De rangcorrelatie komt hierbij ook aan bod.

Het tweede deel handelt over de basisbeginselen van de kanstheorie. Het eerste onderdeel hiervan is de combinatieleer waarbij diverse telproblemen onder de loep worden genomen. Het tweede onderdeel bevat een overzicht van de elementaire kanstheorie. Begrippen zoals experiment, universum en gebeurtenissen gaan de axiomatiche definitie van het begrip 'kans' vooraf. Hierna worden een aantal kansdefinities besproken, waaronder de kansdefinitie van Laplace. Verder worden voorwaardelijke kansen, de wet van de totale kans en de stelling van Bayes behandeld. De theorie wordt bovendien geïllustreerd met talrijke toepassingen. Dit deel wordt afgerond met de bespreking van een aantal discrete en continue variabelen die essentieel zijn voor de verklarende statistiek. Hierbij horen de binomiale verdeling, Poissonverdeling, uniforme verdeling, normaalverdeling, t-verdeling, chikwadraat-verdeling en F-verdeling. Deze verdelingen worden vooral door simulatietechnieken geïllustreerd.

Voor statistische berekeningen en grafische vormgeving wordt gebruik gemaakt van SPSS en Microsoft Excel 2007 (UK).

Doelstellingen

Beschrijving

Een toekomstig econoom moet op een rationale manier data kunnen benaderen en verwerken tot een verstaanbaar rapport. Hierbij is de kennis van statistiek fundamenteel.

Vereiste voorkennis

Competenties

Vanuit wiskundig standpunt wordt er verwacht dat de studenten een grondige kennis hebben van de inleidingscursus Wiskunde. Wat betreft het informaticagedeelte volstaat een elementaire kennis van het softwarepakket Microsoft Excel 2007. Voor het gebruik van SPSS wordt geen specifieke voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Syllabus met theorie en oefeningen (met oplossingen) is beschikbaar.
- Slides worden via een elektronisch leerplatform beschikbaar gesteld.

Aanbevolen leermiddelen

- Softwarepakket SPSS (studentenversie aan te schaffen via het departement)

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges met uitgebreide aandacht voor toepassingen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

De evaluatie van het eerste deel bestaat enerzijds uit een reeks vragen die opgelost worden met software (het accent ligt hier volledig op de interpretatie van de resultaten) en anderzijds uit een aantal aanvullende oefeningen.

De evaluatie voor deel 2 bestaat enkel uit oefeningen, waarbij in bepaalde gevallen software mag gebruikt worden. Elk deel omvat 50% van de punten.

3e examenperiode (augustus/september)

Zoals juni

Examencontract

Zoals juni

Begeleiding

Praktijksessies in het computerlokaal zijn voorzien voor het gedeelte in Excel/SPSS. Monitoraten zijn voorzien voor het tweede deel.

Informatiemanagement I

Code: HW1oInfoMan
 Groep: /
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: /
 Semester: 1
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Kordel Luc
 Coördinator: Kordel Luc

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Informatiemanagement I

Inhoud

THEORETISCHE DEEL VAN DE CURSUS

Deel 0: Deugdelijk bestuur van informatiebeheer en informatica technologie

De student krijgt in dit eerste deel een inzicht in de basisprincipes van het deugdelijk bestuur van informatiebeheer en informatica technologie (IT governance) als wezenlijk onderdeel van het streven naar een deugdelijk bestuur van de gehele organisatie (enterprise governance).

Het inzicht in de basisprincipes van IT governance moet voor de student de basis vormen om in andere opleidingsonderdelen de noodzaak aan en de mogelijke impact van informatiebeheer en informatica technologie zelfstandig in te kunnen schatten.

Deel 1: Inleiding tot informatiebeheer

Op basis van het eerste hoofdstuk van het handboek worden de begrippen data, informatie, kennis en informatiesystemen gesitueerd en wordt hun onderlinge relatie geanalyseerd. De bedoeling is de student een inzicht te geven in de waardecreatie die een optimaal informatiebeheer kan genereren in een organisatie.

Deel 2: De inzet van software en technologie voor het beheer van informatie

Aan de hand van het tweede hoofdstuk van het handboek wordt toegelicht welke de bijdrage van software kan zijn in het beheer van de informatie van een organisatie. Aan de hand van het derde hoofdstuk van het handboek wordt toegelicht welke technologieën beschikbaar zijn voor het beheer van informatie.

Deel 3: Beveiliging van informatie

Aan de hand van elementen uit de hoofdstukken 10, 11 en 12 uit het handboek worden de verschillende dimensies van informatiebeveiliging geanalyseerd en wordt nagegaan hoe het deugdelijk bestuur van informatie beveiliging (IT security governance) bijdraagt tot IT governance en enterprise governance. De techniek van versluiering van informatie (encryptie) wordt als voorbeeld uitgediept.

PRAKTIJK DEEL VAN DE CURSUS

Deel 4: Basiskennis Excel

De student wordt in het eerste semester van zijn eerste academiejaar de kans geboden om zijn praktijkkennis Excel op peil te brengen.

De cursus gaat specifiek in op de mogelijkheden van Excel die de student in zijn verdere Bachelor traject zal kunnen gebruiken, zoals:

- Aangepaste getalnotaties,
- Voorwaardelijk werken,
- Afrondingsfuncties,
- Werken met datums en tijdstippen,
- Opzoeken van gegevens,
- Werken met besturingselementen,
- Draaitabellen.

Doelstellingen

Beschrijving

- Het theoretische deel van de cursus geeft de student een inzicht in de principes van IT governance, als basis voor ander opleidingsonderdelen en als aanzet voor het professioneel omgaan met informatie en IT in zijn verdere loopbaan.
- Het praktische deel van de cursus biedt de student de kans zijn kennis van Excel op peil te brengen.

Vereiste voorkennis

Competenties

Er is in principe geen specifieke voorkennis vereist.

Praktijkervaring op PC is nuttig en een basiskennis van de gebruikersinterface van Excel kan verhelderend zijn voor de student.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Handboek: CHAFFEY Dave & Steve WOOD (2005), Business Information Management, FT Prentice Hall, An imprint of Pearson Education, Pearson Education Limited, ISBN: 0-273-68655-0, http://wps.pearsoned.co.uk/ema_uk_he_chaffey_bim_1.
- Cursusnota's.
- Aanvullende cursusnota's worden via het elektronisch leerplatform aan de studenten beschikbaar gesteld.
- Alle slides die niet in de cursusnota's opgenomen zijn, worden via het elektronisch leerplatform ter beschikking gesteld.

Aanbevolen leermiddelen

Theoretisch deel van de cursus

Een overzicht van acroniemen, termen en begrippen en inhoudelijke oefenvragen worden beschikbaar gesteld. Ze laten de student toe zijn inzicht en zijn kennis omtrent de besproken cursusstof te toetsen.

Praktijkgericht deel van de cursus

Aan de hand van de Excel oefeningen en de ter beschikking gestelde model oplossing(en) kan de student zijn voortgang testen en zijn verworven Excel inzicht en kennis inoefenen.

Een student die niet vertrouwd is met Excel kan de basishandelingen van Excel en het gebruik van de userinterface van Excel 2007 (Engelstalige versie) best inoefenen aan de hand van een Excel boek.

Handboek "GO! with Excel 2007" van Shelley Gaskin and Alicia Vargas, ISBN nummer 0-13-513003-4, uitgegeven door Pearson Prentice Hall.

Voor studenten die de basishandeling van Excel 2007 onder de knie hebben, is dit Excel boek niet nodig.

Werkvormen

Omschrijving

In plenaire hoorcolleges worden de verschillende topics (zowel de theoretische als de praktijkgerichte topics) behandeld en geïllustreerd aan de hand van voorbeelden.

Naast een handboek, de aanvullende slides en de cursusnota's kan de student per (groep van) hoorcollege beschikken over een lijst van acroniemen, termen en begrippen en inhoudelijke oefenvragen om zijn inzicht en kennis omtrent de besproken cursusstof te toetsen. Voor het praktijk gedeelte zijn er Excel oefeningen en theoretische Excel vragen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- praktijkexamen

1e examenperiode (januari)

Praktijktest Excel (in december) aan de hand van de oefeningen over de behandelde Excel materie (deel 4 van de cursus) voor 8 van de 20 punten.

Schriftelijk examen over de theoretische delen (0, 1, 2 en 3) van de cursus en de Excel theorie voor 12 van de 20 punten.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen over de theoretische delen (0, 1, 2, 3 en 4) van de cursus voor 12 van de 20 punten.

Praktijktest Excel aan de hand van de Excel oefeningen van deel 4 van de cursus voor 8 van de 20 punten.

Begeleiding

De student kan naast de colleges en de leermiddelen op het leerplatform steeds terecht bij de docent (in de pauze + luc.kordel@lessius.eu) voor verdere toelichting.

De student krijgt duidelijke instructies omtrent de manier waarop hij verwacht wordt de evaluatie voor dit opleidingsonderdeel voor te bereiden.

Inleiding tot het recht

Code: HW1oInIRe
Groep: /
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: van Putten Mathieu
Coördinator: van Putten Mathieu

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Inleiding tot het recht

Inhoud

Het opleidingsonderdeel bestaat uit twee delen: een inleiding publiek en Europees recht en een inleiding burgerlijk recht.

De algemene inleiding, ondergebracht in het opleidingsonderdeel 'publiek recht', omschrijft het begrip 'recht', geeft de indeling van het Belgisch positief recht, verklaart de bronnen van het Belgisch positief recht en verheldert belangrijke juridische kernbegrippen.

In het publiek recht wordt een overzicht gegeven van de werking van de staatsmachten: de wetgevende macht, de uitvoerende macht en de rechterlijke macht, en dit rekening houdend met de verderschrijdende federalisering in België. Er wordt ingegaan op de fundamentele rechten die de burgers tegenover de overheid kunnen inroepen. Bij de inleiding tot het Europees recht worden de inrichting en de werking van de Europese Unie uiteengezet. Toelichting wordt gegeven over de rechtscollages van de Europese Unie. De Europese beleidsinstrumenten en hun juridische kracht naar internationaal en nationaal recht worden belicht.

In het burgerlijk recht worden meerdere deelgebieden bestudeerd waarbij het begrip 'vermogen' telkens een aanknopingspunt vormt. Deze oriëntatie wordt verantwoord door de doorslaggevende betekenis van dit juridisch begrip in een bedrijfseconomische context. De studie van de goederen, het bezit, de eigendom, en de wijzen van eigendomsverrijking vormen de grondslag van verdere exploratie. De weerslag van bloed- en aanverwantschap als ook van andere relationele banden tussen personen wordt duidelijk gemaakt aan de hand van een schets van het huwelijksvermogensrecht, het samenwoningsrecht en het erfrecht. Het verbintenissenrecht staat centraal in dit opleidingsonderdeel. Zowel de bronnen van de verbintenissen, de grondbegrippen van het contractenrecht, het bewijs en de uitvoering van overeenkomsten komen aan bod. Daarenboven wordt ingegaan op enkele bijzondere overeenkomsten. De verbintenissen, die ontstaan buiten de overeenkomst, en de aquiliaanse aansprakelijkheid worden eveneens belicht. Zowel de persoonlijke, kwalitatieve en objectieve aansprakelijkheid komen aan bod. Een kennismaking met zekerheden sluit de studie af.

Doelstellingen

Beschrijving

- Een basiskennis van het recht verwerven, meer in het bijzonder:
- een grondbegrip hebben van de structuur en werking van de Belgische rechtsorde;
  - een basisinzicht hebben in de verhouding tussen de Belgische rechtsorde en de internationale, in het bijzonder de Europese, rechtsorde(s)
  - een basiskennis verwerven van de centrale leerstukken in het burgerlijk recht

Vereiste voorkennis

Competenties

Er is geen specifieke voorkennis, in de zin van kennis van een ander opleidingsonderdeel uit het curriculum, vereist. Een degelijke algemene ontwikkeling steunend op een brede belangstelling voor de samenleving is een onmisbare basis voor de studie van dit opleidingsonderdeel.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Documenten op Toledo
- Syllabus
- de Grondwet en het Burgerlijk Wetboek

Aanbevolen leermiddelen

Juridische vindplaatsen op het internet zoals: <http://www.arbitrage.be>, www.cass.be, www.europa.eu.int/eur-lex, www.echr.coe.int, www.dekamer.be, www.senate.be, www.raadvst-consetat.fgov.be, www.vlaanderen.be, www.just.fgov.be, www.belgielex.be.

De betreffende vindplaatsen worden toegelicht in het hoorcollege.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

De studenten krijgen 2 vragen publiekrecht/Europees recht, 3 vragen privaatrecht en 1 vraag met een vijftal begrippen die moeten worden uitgelegd.

3 à 4 van de vragen zijn theoretisch. 2 à 3 van de vragen vertrekken vanuit een casus, waarbij de studenten de feiten uit de casus zelf moeten kwalificeren en op grond daarvan hun antwoord formuleren.

Er zijn kaders voorzien zijn voor de beantwoording van de vragen. De studenten antwoorden binnen de voorziene kaders.

De examenduur is maximum drie uur.

3e examenperiode (augustus/september)

Zie 1e examenperiode

Begeleiding

De studenten kunnen steeds voor een rechtstreeks gesprek in contact treden met de docent vóór en na de hoorcolleges. Aan de studenten wordt tevens het e-mailadres van de docent medegedeeld zodat te allen tijde onmiddellijke correspondentie mogelijk wordt.

Inleiding tot de psychologie

Code: HW1oInIPsy
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Schoupe Hugo, Verspeek Birgit
Coördinator: Schoupe Hugo

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Inleiding tot de psychologie

Inhoud

Het eerste deel van de cursus biedt een selectief overzicht van het vakgebied. In een eerste hoofdstuk wordt de psychologie als wetenschap gesitueerd. De term wordt gedefinieerd en er wordt kort op de geschiedenis van de psychologie ingegaan. Daarnaast wordt de wetenschappelijke psychologie ook geplaatst naast mensenkennis en pseudo-wetenschappen zoals parapsychologie.

Een overzicht van het vakgebied wordt gegeven in hoofdstuk 2. Nadat enkele mogelijke indelingen de revue gepasseerd zijn, wordt geopteerd voor een indeling in de vijf basisdisciplines: methodenleer, functieleer, persoonlijkheidsleer, ontwikkelingsleer en sociale psychologie. Van iedere basisdiscipline worden twee specialismen als voorbeeld opgenomen.

In hoofdstuk 3 komen de onderzoeksmethoden in de psychologie aan bod. Naast experimenteel en relationeel onderzoek ligt de nadruk op beschrijvend onderzoek (observatie, vragenlijst, interview).

Hoofdstukken 4 en 5 gaan wat dieper in op twee onderdelen uit de functieleer. Hoofdstuk 4 handelt over de waarneming. Het geheugen komt aan bod in hoofdstuk 5. Telkens worden vele voorbeelden gegeven uit het dagelijkse leven.

In het inleidend hoofdstuk van deel 2 wordt samenwerken in team benaderd vanuit het perspectief van de groepsdynamica en worden enkele belangrijke groepsdynamische principes besproken zoals de Roos van Leary en de Teamrollen van Belbin.

In volgende hoofdstukken worden de vaardigheden toegelicht waarover leidinggevenden moeten beschikken om dagelijks te kunnen functioneren. Als eerste komt besluitvorming aan bod. Er wordt antwoord gegeven op de vraag of beslissingen beter alleen of in groep genomen worden. De verschillende fases die nodig zijn om tot een degelijk besluit te komen, worden overlopen.

Onderhandeling en conflicthantering zijn twee verschillende vaardigheden die in het volgende hoofdstuk samen besproken worden. Vele onderhandelingen monden uit in conflicten. Effectief onderhandelen en escalaties voorkomen zijn topics in dit hoofdstuk. Verder komt conflicthantering aan bod en worden de vaardigheden toegelicht die nodig zijn om constructief tot een oplossing te komen.

Leidinggevenden dienen verder bedreven te zijn in het voorzitten van een vergadering. Aandachtspunten in dit hoofdstuk zijn: een vergadering leiden, iedereen kansen geven om mee te discussiëren en chaos te vermijden, aanvaarden van de beslissing en verwezenlijking van de beslissingsuitvoering.

Een leidinggevende moet over voldoende presentatievaardigheden beschikken om het team te boeien tijdens zijn voorstelling van belangrijke gegevens en cijfermateriaal. Deze vaardigheid is erg complex en het vraagt jaren oefening. In dit hoofdstuk worden enkele handvaten aangereikt om hier een weg in te zoeken.

Als rode draad door deze lessenreeks loopt de aandacht voor non-verbale communicatie. Er wordt nagegaan of er meer macht kan gekregen worden over een situatie door eigen lichaamstaal te controleren en door lichaamstaal van anderen te observeren.

Doelstellingen

Beschrijving

Psychologie is een empirische wetenschap en als zodanig baseert ze haar stellingen op proefondervindelijke resultaten.

Psychologische uitspraken worden in deze cursus dan ook telkens gestoffeerd met experimentele resultaten. De studenten dienen dan ook te kunnen aangeven waarom bepaalde conclusies wel of niet kunnen getrokken worden uit een proefopzet.

Vele psychologische theorieën zijn abstract en worden maar duidelijk als ze toegepast worden in concrete situaties. In de cursus staan vele voorbeelden maar de studenten worden gestimuleerd om zelf voorbeelden te vinden. Daarbij worden ze ook gestimuleerd om kritisch met de leerstof om te gaan.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Schoupe, H. (2006) Algemene psychologie. Een inleiding in de functieleer. Assen: Van Gorcum, 217 blz.
- Van Oudenhoven, J.P. (2006). Sociale vaardigheden voor leidinggevenden? Bussum: Coutinho, 189 blz.

- Teksten beschikbaar op Toledo.
PowerPoint slides beschikbaar op Toledo.
Eigen nota's opgetekend tijdens de hoorcolleges.

Werkvormen

Omschrijving

Dit opleidingsonderdeel wordt voornamelijk aan de hand van klassieke hoorcolleges gedoceerd. Er wordt gewerkt met beeldmateriaal om de leerstof te verduidelijken en om toepassingen te illustreren. Niettegenstaande de grootte van de groep, wordt er interactie met de studenten nagestreefd. Ze worden gestimuleerd om tijdens de lessen vragen te beantwoorden en redeneringen mee op te bouwen.

Daarnaast is er een groepstaak voorzien. Deze groepsopdracht bestaat uit het voorbereiden en voeren van een werkvergadering. Deze vergadering gaat door in de observatielokalen van het departement Toegepaste Psychologie (campus Sanderus) en wordt gefilmd en geobserveerd door een andere groep. De paper bevat ondermeer het verslag van deze observatie en een reflectie erop.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- Andere: groepstaak
- Peerassessment/selfassessment

2e examenperiode (juni)

De evaluatie van dit onderdeel bestaat uit een schriftelijk examen (15 ptn) en een groepstaak (5 ptn) met peerassessment.

Het schriftelijk examen bevat een gedeelte met korte, open vragen en een meerkeuze-gedeelte; waarbij giscorrectie in rekening wordt gebracht (bij fout antwoord, minus 1/3).

De opdracht bestaat uit een groepswerk dat uitmondt in een gezamenlijke paper. Deze wordt gequoteerd op 4 punten. De peer assessment kan deze score met maximaal 1 punt verhogen of verlagen. De precieze opdracht en de inleverdatum van de paper worden meegedeeld bij de start van de cursus.

3e examenperiode (augustus/september)

De derde examenperiode is gelijkaardig aan de tweede examenperiode. De groepsopdracht wordt vervangen door een individuele opdracht.

Examencontract

De evaluatie is identiek aan deze van de tweede of derde examenperiode.

Begeleiding

Er is een discussieforum op het leerplatform voorzien.

Onderzoeksmethoden voor economie I

Code: HW1oOMEC
Groep: /
Studiepunten: 7
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Verckens Jan Pieter
Coördinator: Van Rompuy Guido

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Onderzoeksmethoden voor economie I

Inhoud

Tijdens semester 1 wordt de theoretische grondslag voor toegepast vakoverschrijdend onderzoek gelegd. Er zijn kleinschalige oefeningen voorzien. Tijdens semester 2 wordt een praktijkmodule ontwikkeld. Daarin passen studenten hun theoretische kennis toe op een literatuurzoektocht die resulteert in een (academisch) onderzoeksvoorstel of –project. In de loop van het academiejaar kunnen de studenten op elk moment opgeroepen worden om actief deel te nemen aan colloquia en wetenschappelijke onderzoeksprojecten van de Lessius Hogeschool en/of van andere instellingen.

Doelstellingen

Beschrijving

De studenten kennen de essentiële kenmerken van toegepast onderzoek in wetenschappelijke omgevingen. Concreet wil dit zeggen dat studenten weten wat onderzoek inhoudt, hoe onderzoek wordt opgezet en uitgevoerd, en welke eisen aan onderzoek in een academische omgeving worden gesteld. Studenten kunnen in feitelijk gepubliceerde, wetenschappelijke, bijdragen de genoemde kenmerken aantonen. Zij kunnen ook informatie over een bepaald onderwerp vinden in uiteenlopende bronnen (wetenschappelijk, semi-wetenschappelijk, populair) en deze kritisch evalueren. Op deze wijze kunnen studenten een literatuurzoektocht afwerken die de voorbode is van het eigenlijk onderzoek en een onderzoeksvoorstel of –project formuleren.

Vereiste voorkennis

Competenties

De studenten hebben de eindtermen Nederlands (ASO/TSO/KSO) 'onder de knie'.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Saunders, M., Lewis, Ph., Thornhill, A. – Nederlandse bewerking door J. P. Verckens (2008) *Methoden en technieken van onderzoek* (4de ed.). Amsterdam, Pearson Education Benelux.

Aanbevolen leermiddelen

Coninckx, D. & L. van Ootegem (Red.) (2006) *Wegwijzer Wetenschappelijk Werk*. Bronnen voor papers en verhandelingen in de bedrijfseconomie. Leuven, LannooCampus

Werkvormen

Omschrijving

Semester 1 wordt afgewerkt met plenaire sessies waarin kleinere oefeningen als illustratie aan bod komen. De praktijkmodule wordt in concreto thuis (via het internet) of in het studeercentrum van het departement uitgewerkt.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen (60%).

2e examenperiode (juni)

Een paper wordt ingediend (zowel afgedrukt als elektronisch) voor de paasvakantie (40%).

3e examenperiode (augustus/september)

Een schriftelijk examen en verbetering van de oorspronkelijk ingediende paper (zowel afgedrukt als elektronisch).
De scoreverdeling is identiek aan deze van de vorige examenperiodes.

Begeleiding

Studenten kunnen via e-mail of via het toledoplatform vragen stellen of problemen melden bij de docenten.

Frans I

Code: HW1oF
Groep: /
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Frans, Nederlands
Docenten: Daxhelet Alain, De Schoesitter Luc
Coördinator: Van Huffel Bernard

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Frans I

Inhoud

De cursus bestaat uit:

- basisteksten waarin economische thema's (havenactiviteiten, arbeidsmarkt, marketing, beleggingen) worden behandeld.
- een overzicht van de basisgrammatica (theorie en oefeningen).
- een basiswoordenschat.
- een grammaticale en lexicale exploitatie van de basisteksten (mondeling en schriftelijk).

Vereiste voorkennis

Competenties

Taalkennis Frans van het niveau 3de graad secundair onderwijs.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- de cursus van de docent (basisteksten en lexicale oefeningen; grammaticale items en toepassingen).
- (2003) *Mots actuels mis en contexte*. Amsterdam-Antwerpen: Intertaal.
- (2004) *Grammaire 2000* (+ cd-rom). Mechelen: Wolters Plantyn.

Aanbevolen leermiddelen

- een verklarend woordenboek: *Le Petit Robert* (cd-rom).
- een vertalend woordenboek: *Van Dale F-N, N-F* (cd-rom).
- (1998) *Bescherelle. La conjugaison pour tous*. Paris-Bruxelles: Hatier.

Werkvormen

Omschrijving

Werkcolleges in kleine groepen. De onderwijsmethode is interactief en vereist een mondelinge en schriftelijke participatie van elke student. De student heeft per leseenheid een opdracht te vervullen ter voorbereiding van de volgende sessie.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen
- permanente evaluatie

2e examenperiode (juni)

- schriftelijk examen = 40 % van de punten
- mondeling examen = 40 % van de punten

- (permanente evaluatie = 20 % van de punten)

3e examenperiode (augustus/september)

- schriftelijk examen = 50 % van de punten
- mondeling examen = 50 % van de punten

Examencontract

idem als voor reguliere studenten

Begeleiding

Studenten kunnen altijd bij de docent terecht met individuele vragen (ook via e-mail). Indien nodig worden remediërende oefeningen ter beschikking gesteld.

Engels I

Code: HW1oE

Groep: /

Studiepunten: 4

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1 + 2

Onderwijstaal: Engels, Nederlands

Docenten: Peters Elke, Vanmassenhove Dirk

Coördinator: Vanmassenhove Dirk

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Engels I

Inhoud

De cursus steunt op vier inhoudelijke pijlers:

Eerst en vooral wordt de student begeleid bij het zelfstandig leren verwerken van (bedrijfs)economische informatie (zowel tekst als gegevens) met ook aandacht voor meer wetenschappelijke teksten. Hierbij vertrekken we van een aantal basisthema's uit de commerciële, operationele of financiële werking van een bedrijf, zijn organisatiestructuur en *human resources management* en zijn bredere politieke, sociale en economische omgeving. Voor elk van deze thema's behandelt de cursus de meest courante terminologie tegen de achtergrond van de hedendaagse internationale bedrijfswereld.

Naast het zuiver terminologische en inhoudelijke schenken we ook aandacht aan het leren ontdekken, optekenen en actief gebruiken van de maximaal bruikbare woordenschat.

De cursus biedt ook begeleiding bij het verwerven van vooral academische communicatievaardigheden (bijv. het schriftelijk bespreken van kwantitatieve gegevens, het analyseren van *case studies* en het bespreken en vergelijken van wetenschappelijke onderzoeksartikels).

Tot slot maken we tijd vrij voor het aanleren van zoekstrategieën bij het oplossen van taalkundige problemen en voor het zich bewust worden van en/of experimenteren met bepaalde grammaticale regels (bijv. het gebruik van modale hulpwerkwoorden).

Doelstellingen

Beschrijving

Bachelors Handelswetenschappen moeten efficiënt kunnen functioneren in een zakelijke werkomgeving waar het Engels de voertaal is voor bedrijfsinterne en externe communicatie.

Vereiste voorkennis

Competenties

- behoorlijke uitspraak van de standaardtaal (bijv. *British English* of *American English*)
- actieve kennis van de algemene basiswoordenschat en het kunnen hanteren van verklarende en vertalende woordenboeken
- praktische kennis van de morfologische en syntactische grondprincipes van het Engelse taalsysteem
- communicatieve vaardigheden (mondeling en schriftelijk)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Stimpson, P. (2002/2004). *AS Level and A Level Business Studies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Emmerson, P. (2002). *Business Grammar Builder: For Class and Self Study [with Audio CD]*. Oxford: Macmillan.
- (2005) *Oxford Business English Dictionary for Learners of English [with CD-ROM]*. Oxford: Oxford University Press.
- Online-oefeningen over de inhoud en woordenschat van *Business Studies*
- Een syllabus met gedetailleerde informatie over de cursus, lexicale oefeningen per *unit*, *worksheets*, grafieken, enz.

Werkvormen

Omschrijving

Deze cursus wordt gegeven in kleine groepen zodat er gelegenheid is tot interactief en taakgericht onderwijs. Dit gebeurt a.d.h.v. leesopdrachten, lexicale oefeningen of communicatieve opdrachten. Anderzijds wordt er ook heel wat zelfwerkzaamheid en zelfstudie verwacht (i.h.b. bij het verwerken van het handboek, het opzoeken van de relevante lexis en het opfrissen van de grammatica). De klemtoon bij dit alles ligt op het verwerven en leren toepassen van probleemoplossende vaardigheden. Binnen de contacturen is er natuurlijk ook ruimte voor grammaticale remediëring en de behandeling van bepaalde struikelblokken.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen
- paper/verslag

2e examenperiode (juni)

De evaluatie bestaat uit drie delen:

30% Eindejaarswerkstuk met daarin drie onderdelen: bespreking van (bedrijfs)economische cijfergegevens a.d.h.v. een tabel, grafiek of diagram [2 punten], oplossing van een *case study* uit *Business Studies* [1 punt] en kritische vergelijking — inclusief tekstuele analyse — van twee wetenschappelijke artikels over een (bedrijfs)economisch onderwerp [3 punten].

20% Een mondeling examen gebaseerd op de voorstelling en bespreking van een project over een (bedrijfs)economisch onderwerp [4 punten].

50% Een schriftelijk examen over de aangebrachte *business lexis*, i.h.b. woordvorming, semantische relaties en *word partnerships* [5 punten] en de zakelijke terminologie uit de behandelde hoofdstukken uit *Business Studies* [5 punten].

Bij alle evaluatie-onderdelen houden we expliciet rekening met receptieve en productieve grammaticale vaardigheden en i.h.b. met de nauwkeurigheid en rijkdom van de gehanteerde taal.

3e examenperiode (augustus/september)

De evaluatie bestaat uit drie delen:

30% Eindejaarswerkstuk met daarin drie onderdelen: bespreking van (bedrijfs)economische cijfergegevens a.d.h.v. een tabel, grafiek of diagram [2 punten], oplossing van een *case study* uit *Business Studies* [1 punt] en kritische vergelijking — inclusief tekstuele analyse — van twee wetenschappelijke artikels over een (bedrijfs)economisch onderwerp [3 punten].

20% Een mondeling examen gebaseerd op de voorstelling en bespreking van een project over een (bedrijfs)economisch onderwerp [4 punten].

50% Een schriftelijk examen over de aangebrachte *business lexis*, i.h.b. woordvorming, semantische relaties en *word partnerships* [5 punten] en de zakelijke terminologie uit de behandelde hoofdstukken uit *Business Studies* [5 punten].

Bij alle evaluatie-onderdelen houden we expliciet rekening met receptieve en productieve grammaticale vaardigheden en i.h.b. met de nauwkeurigheid en rijkdom van de gehanteerde taal.

Examencontract

Studenten met een examencontract nemen persoonlijk contact op met de vakcoördinator.

Begeleiding

Studenten kunnen met individuele vragen altijd terecht bij de docenten (zowel in persoon als via e-mail). Voor sommige docenten kan de communicatie ook via een website of Toledo verlopen.